

Sivistystoimiala

Perustehtävä

Sivistystoimiala vastaa varhaiskasvatuksen, perusopetuksen ja kulttuuri- ja nuorisopalvelujen palvelujen toteuttamisesta ja kehittämisestä. Kulttuuri- ja nuorisopalvelujen tulosalue käsittää kansalais- ja musiikkiopisto-opetuksen sekä kirjasto-, museo-, kulttuuri- ja tapahtumapalvelujen, teatterin sekä nuorisopalvelujen toteuttamisesta ja kehittämisestä. Toimiala tukee kajaanilaisten tasapainoista kasvua, kehitystä, terveyttä ja hyvinvointia sekä elinikäistä oppimista ja luovaa itsensä toteuttamista.

Toimintaympäristön muutos

Sivistystoimialan keskeisimmät haasteet vuonna 2026 ja siitä eteenpäin liittyvät toiminnan sopeuttamistarpeisiin suhteessa alenevaan lasten ja nuorten määrään. Sivistystoimialalla toteutettu palveluverkkoselvitys edellyttää konkreettisia toimia, jotta lasten ja nuorten määrän vähentyessä väheneviä resursseja voidaan kohdentaa oikein. Vuonna 2024 lakkautettiin Teppanan koulu, vuonna 2025 Jormuan koulu ja vuonna 2026 lakkautetaan Soidinsuon koulu. Myös varhaiskasvatuksen palveluverkossa on tehty tiivistyksiä kustannusten kasvun hillitsemiseksi ja tätä työtä jatketaan. Samaan aikaan lasten ja nuorten tuen tarpeiden määrä jatkaa kasvuaan, mikä näkyy sivistystoimialan palveluissa laajasti. Perusopetuksessa resurssilisäyksiä aiheuttavat valtakunnalliseen tuntijakoon tehdyt lisäykset perustaitojen oppimiseen sekä oppimisen tuen uudistus. Näiden johdosta perusopetuksen htv-määrä kasvaa vielä vuonna 2026 huolimatta toteutetuista sopeuttamistoimista. Varhaiskasvatuksessa on tehty työtä vuokratyövoiman käytön vähentämiseksi, mikä puolestaan lisää vuodelle 2026 kaupungin oman henkilöstön määrää. Sivistystoimialalla valmistellaan sivistystoimialan henkilöstösuunnitelmaa, jonka avulla on tarkoitus ennakoita ja suunnitella hallittua henkilöstömäärän vähentämistä 2030-luvulle mentäessä.

Kajaanin lasten ja nuorten määrän ennuste

20.9.2025 tilanne	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031
0 v.	194	220	220	220	220	220	220
1 v.	203	220	220	220	220	220	220
2 v.	269	203	220	220	220	220	220
3 v.	258	269	203	220	220	220	220
4 v.	347	258	269	203	220	220	220
5 v.	301	347	258	269	203	220	220
6 v.	300	301	347	258	269	203	220
0–6 v. yht	1872	1818	1737	1610	1572	1523	1540
1. lk	308	300	301	347	258	269	203
2. lk	339	308	300	301	347	258	269
3. lk	393	339	308	300	301	347	258
4. lk	362	393	339	308	300	301	347
5. lk	432	362	393	339	308	300	301
6. lk	425	432	362	393	339	308	300
1.–6. lk. yht.	2259	2134	2003	1988	1853	1783	1678
7. lk	434	425	432	362	393	339	308
8. lk	410	434	425	432	362	393	339
9. lk	437	410	434	425	432	362	393
7.–9. lk. yht.	1281	1269	1291	1219	1187	1094	1040
1.–9. lk. yht.	3540	3403	3294	3207	3040	2877	2718
Valmistava opetus	70	70	70	70	70	70	70

Perusopetuksen oppilasmäärissä on vuodesta 2032 alkaen käytetty 1.-luokkalaisten määrässä ennustelukua 220.

Haasteet osaavan henkilöstön saatavuudessa eivät ole poistuneet. 1.8.2025 alkaen toteutettava oppimisen tuen uudistus edellyttää uusien toimintatapojen ja toimintakulttuurin omaksumista perusopetuksessa.

Talousarvion perustelut

Sivistystoimialan hallinto

Sivistystoimialan hallinto tukee muuta sivistystoimialan työtä. Sivistystoimialan hallinnossa varaudutaan vuonna 2026 aiempien vuosien tapaan Kulttuurin jäsenmaksuun sekä Oulu2026 -kulttuuripääkaupunkivuoteen liittyvään Vapaaehtoistoiminnalla yhdenvertaiseen osallisuuteen -hankkeen omarahoitusosuuteen.

Varhaiskasvatus

Varhaiskasvatuksella tarkoitetaan lapsen suunnitelmallista ja tavoitteellista kasvatuksen, opetuksen ja hoidon kokonaisuutta, jossa painottuu erityisesti pedagogiikka. Varhaiskasvatuksen tulosalue vastaa Kajaanissa lasten varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen järjestämisestä kunnallisissa ja yksityisissä päiväkodeissa sekä yksityisessä perhepäivähoidossa. Lisäksi tulosalueen vastuulle kuuluvat KELA:n kautta perheille maksettavat lastenhoidon tuet.

Lasten määrän lasku vaikuttaa suoraan varhaiskasvatuspalveluiden tarpeeseen. Viimeisten vuosien aikana varhaiskasvatuksen palvelutarpeen muutos on toteutunut yksityisen varhaiskasvatuksen palveluntuottajien määrän vähentymisenä. Lapsimäärän edelleen laskiessa on tärkeää taata yksityisen varhaiskasvatuksen osuuden säilyminen sivistyslautakunnan aiemmin määrittelemällä tavoitetasolla eli n. 30 % kokonaispalvelutuotannosta. Palvelutuotannon suhde 70–30 tukee paikallista elinkeinoelämää (yksityisen varhaiskasvatuksen mikro- ja pienyritystoimintaa) ja tuottaa samalla laadukkaan vaihtoehdon kajaanilaisille lapsiperheille varhaiskasvatus- ja esiopetuspaikkojen osalta. Lasten määrän vähentyessä luovutaankin syksyllä 2026 tilapäisestä kunnallisesta Onni ja Ilona-toimipisteestä sekä Musiikkiopistolta esiopetusryhmän käyttöön vuokratusta tilasta. Toimipisteiden määrän vähentyessä myös kaupungin palveluksessa olevan kasvatushenkilöstön tarve vähenee. Henkilöstövähennykset voidaan toteuttaa luontaista poistumaa mm. eläköitymistä hyödyntäen, jolloin vapautuvia tehtäviä ei automaattisesti täytetä. Samalla huomioidaan varhaiskasvatuslain määräykset päiväkotihenkilöstön määrästä ja lapsiryhmien henkilöstörakenteesta, mikä edellyttää sitä, että vapautuvia lastenhoitajatehtäviä muutetaan varhaiskasvatuksen opettajan ja sosionomin tehtäviksi.

Kajaanin varhaiskasvatuksen yhteiset painopisteet ja kehittämiskohteet ovat osallisuus, kansainvälisyys sekä toiminnan arviointi ja arviointitiedon hyödyntäminen. Varhaiskasvatuksen henkilöstön täydennyskoulutukset tukevat em. teemojen toteuttamista. Vuonna 2026 Kajaanin kaupungin juhlavuosi 375 ja Oulun kulttuuripääkaupunkivuosi Oulu2026 näkyvät monipuolisesti varhaiskasvatusyksiköiden toiminnassa.

Perusopetus

Perusopetuksen kattoteemana on Yhteinen koulumme. Kattotavoitteen tarkoituksena on yhtenäistää perusopetuksen yksiköiden toimintaa ja tavoitteita. Lukuvuoden 2025–26 päättavoitteita ovat oppilaitosturvallisuuden ja hyvinvoinnin edistäminen sekä oppimisen tuen uudistuksen jalkauttaminen.

Perusopetuksen tuntikehykseen on kahden viimeisimmän lukuvuoden aikana tullut valtakunnallisten muutosten vuoksi lisäystä + 221 vuosiviikkotuntia. Tuntilisäykset ovat tulleet B1-ruotsiin (+50 VVT.), perustaitojen vahvistamiseen MA ja AI (yhteensä +46 VVT.) ja oppimisen tuen uudistuksen lakisääteisten velvoitteiden hoitamiseen (+125VVT.) Nämä pakolliset tuntikehyksen lisäykset näkyvät henkilöstömäärän lisäyksenä HTV-määrässä.

Perusopetus tarjoaa laadukkaan opetuksen lisäksi monipuolista erikoisluokkatoimintaa ja koko Kainuulle sairaalaopetusta.

Suunnittelukaudella toteutetaan perusopetukseen kohdistuvat sopeuttamistoimet hallitusti.

Kehittämistarpeina ovat valmistavasta opetuksesta yleisopetukseen integroitumisen sujuvuuden varmistaminen sekä pätevän henkilöstön saatavuusongelmaan vastaaminen. Vuonna 2026 Kajaanin kaupungin juhlavuosi 375 ja Oulun kulttuuripääkaupunkivuosi Oulu2026 näkyvät monipuolisesti toiminnassa.

Perusopetuslaki muuttuu 1.8.2026 ja liikunnallisen elämäntavan edistäminen tulee velvoittavaksi. Tämä muutos huomioidaan kevään 2026 aikana opetussuunnitelmien paikallisiin perusteisiin tehtävinä kirjauksina.

Kulttuuri- ja nuorisopalvelut

Kajaani on juuri valmistunut ja käyttöön otettu Kajaanin kulttuuriohjelma sekä Kajaanin kulttuurikasvatussuunnitelma. Kulttuuriohjelman teemojen edistäminen näkyy Kajaanin kulttuuripalveluissa vuonna 2026. Kulttuuriohjelman mukaan 1. Kajaani on saavutettavaa. 2. Kulttuuri on osa kajaanilaista arkea. 3. Kulttuurialan osaaminen ja yhteistyö vahvistuvat Kajaaniin. 4. Kajaanin kulttuuriympäristö ja -perintö inspiroivat ja innostavat. 5. Kulttuuri lisää kajaanilaisten hyvinvointia. 6. Kajaani on yllättävä ja yhteisöllinen kulttuurimatkailukohde. Vuonna 2025 hyväksyttiin Kajaanin kulttuurikasvatussuunnitelma, jota kulttuuripalvelut osaltaan toteuttavat vuonna 2026. Kajaanin kulttuuri- ja nuorisopalveluissa merkittäviä yhteisiä teemoja vuonna 2026 ovat myös Kajaani 375 -juhlavuosi ja Oulu2026 -kulttuuripääkaupunkivuosi.

Museot: Kainuun Museo tuottaa kaksi ja Kajaanin taidemuseo kolme vaihtuvaa näyttelyä, jotka ovat osaltaan osa kaupungin juhlatuottoa. Museoissa on alkanut syksyllä 2025 hallintokokeilu, joka päättyy 28.2.2026. Kokeilun päättymiseen mennessä päätetään, vakiinnutetaanko kokeilu jatkossa pysyväksi. Kainuun Museo toimii alueellisena vastuumuseona. Aluevastuumuseotehtävän seuraavasta sopimuskautesta käydään 2026 aikana neuvottelut Museoviraston kanssa ja sen yhteydessä neuvotellaan aluetaidemuseotehtävän saamisesta Kajaanin taidemuseolle. Taidemuseo on valtakunnallisen Kestävän kuvataiteen verkoston puheenjohtaja yhdessä Mustarinda ry:n kanssa ja kaupungin prosenttitaiteen malli pyritään vakinaistamaan v. 2027 alusta alkaen. Kainuun Museon kokoelmamuuttoprojekti saadaan valmiiksi ja sähköinen kulttuuriperintöympäristön rekisteri "Collecte-kulttuuriperintöympäristö-laajennusosa" otetaan käyttöön projekteina.

Kirjastossa jatketaan pääkirjaston peruskorjauksen suunnittelua ja edistämistä sekä uudistuneen Kainet-kirjastokimppan yhteistyön kehittämistä. Kajaanin kaupungin juhlatuotto 375 ja Oulun kulttuuripääkaupunkivuosi Oulu2026 näkyvät monipuolisesti toiminnassa. Henkilöstön täydennyskoulutuksessa alueen teemana on tilat ja demokratia.

Kaukametsän opiston tilojen osakorjaus toteutetaan vuonna 2026 ja toiminta järjestetään syyslukukaudella 2026 väistötiloissa (mm. entisen Mäntylän päiväkodin ja musiikkiopiston tiloissa). Kaukametsän opisto osallistuu Kajaanin 375-juhlavuoteen ja Oulu2026-vuoteen mm. järjestämällä kaikille avoimia luentoja ja osallistuvia työpajoja. Monipuolista opetusta järjestetään Kaukametsän opistolle myönnettävän opetustuntikohtaisen valtionosuusrahoituksen mukaisesti.

Kainuun musiikkiopisto valmistautuu vuonna 2027 voimaan tulevaan taiteen perusopetuksen laki- ja rahoitusuudistukseen ja aloittaa uuden opetussuunnitelman laatimisen. Monipuolista opetusta järjestetään Kainuun musiikkiopistolle myönnettävän opetustuntikohtaisen valtionosuusrahoituksen mukaisesti. Syksyllä 2025 aloitetun teatteritaiteen perusopetuksen kehittämistä jatketaan yhteistyössä Seminaarin Taidekampus -hankkeen kanssa. Kajaani 375 - ja Oulu2026 -juhlavuodet näkyvät Kainuun musiikkiopiston konserteissa ja tapahtumissa.

Kaukametsän kulttuuri- ja tapahtumapalveluiden vuosi keskittyy Oulu2026 -kulttuuripääkaupunkivuoden ja Kajaani 375 -juhlavuoden tapahtumien toteuttamiseen. Kajaanin Runoviikko -tapahtuman 50-vuotisjuhlavuotta juhlistaan. Keskiössä on yhteistyökumppanuuksien tiivistäminen etenkin kaupunkitapahtumissa ja uusien kumppaneiden hakeminen. Myös uusia tapahtumia toteutetaan osana juhlatuottoa.

Teatteri tuottaa tai osallistuu tuottamaan yhteensä 8 esitystä vuonna 2026. Näistä teatteri osallistuu Tervan tie - Onko meillä suunnitelma? -esityksellä Oulu2026 kulttuuripääkaupunkivuoteen yhteistyössä Mustarindan, Taideyliopiston Teatterikorkeakoulun sekä Tampereen yliopiston teatteritaiteen tutkinto-ohjelman kanssa. Lisäksi toteutetaan yhteistuotantoja mm. Seurakunnan, Vaarakollektiivin ja Routa Companyn kanssa.

Nuorisopalveluiden toimintaympäristössä korostuvat yhteisöllisyyden, osallisuuden ja mielen hyvinvoinnin vahvistaminen. Painopistettä siirretään entistä selkeämmin yläkouluikäisiin nuoriin ja toiminnassa huomioidaan liikunnallinen työote sekä tulevaisuudenuskon vahvistaminen. Nuorisopassi ja verkkokauppa on otettu käyttöön palveluiden saavutettavuuden parantamiseksi ja niiden hyödyntämistä kehitetään edelleen.

Valtuustoon nähden sitovat toiminnalliset tavoitteet

Raportointivastuussa sivistysjohtaja.

Toiminnallinen tavoite	Mittari	Tavoite 2026
Elinvoima ja osaaminen		
Sivistystoimiala edistää kaupungin veto-, pito- ja lumovoimaa edistämällä hyvinvointia ja tarjoamalla monipuolisia sivistys-, kulttuuri- ja nuorisopalveluita. Sivistystoimiala huolehtii osaltaan tasa-arpoisesta taloudesta ja varautuu tulevien vuosien lasten ja nuorten määrän vähenemiseen ja sen seurauksiin hyvällä ennakkoinnilla ja suunnittelulla. Sivistystoimiala edistää eri-ikäisten ja erilaisista taustoista tulevien osallisuutta ja yhteisöllisyyttä ja osallistuu Oulu2026 kulttuuripääkaupunkivuoden ja Kajaanin kaupungin 375-juhlavuoden järjestämiin mm. toteuttamalla Kajaanin kulttuuriohjelmaa ja järjestämällä erilaisia tilaisuuksia, tapahtumia ja osallistumisen mahdollisuuksia kaikissa toiminnoissaan.	Kulttuuriohjelman kuuden teeman toteutumisen arviointi. Palveluverkkoselvityksen eteneminen. Henkilöstösuunnitelman toteutumisen seuranta. Kajaani 375 -vuoden tapahtumat, tilaisuudet ja osallistujamäärä. Oulu2026 -kulttuuripääkaupunkivuoden arviointi.	Toteutetaan sivistystoimialan vastuulle kuuluvia teemoja Kajaanin kulttuuriohjelmasta. Palveluverkkoselvitystä täsmennetään ja konkretisoidaan palveluverkkosuunnitelmaksi. Sivistystoimialan henkilöstösuunnitelma valmistuu ja se ohjaa henkilöstömäärän ja -rakenteen muutosta. Osallistutaan Kajaani 375-juhlavuoden ja Oulu2026-kulttuuripääkaupunkivuoden toteuttamiseen.

Lapset ja nuoret

Sivistystoimiala tarjoaa lapsille ja nuorille oppimisen, kasvun ja kehittymisen tukea, edistää lasten ja nuorten hyvinvointia, turvallisuutta, osallisuutta ja yhteisöllisyyttä. Sivistystoimiala edistää aktiivista toimijuutta ja kansalaisuutta, vahvistaa ja edistää lukutaitoa ja toteuttaa uutta kulttuuri-kasvatussuunnitelmaa. Sivistystoimiala luo lapsille ja nuorille uskoa tulevaisuuteen.	Perusopetuksen ryhmäkohtaisten tukimuotojen määrä suhteessa kansalliseen tavoitetasoon. Lasten ja nuorten hyvinvointia kuvaavat mittarit (Kajaanin oma perusopetuksen Mitä kuuluu? -kysely ja Sovari- sosiaalisen vahvistumisen mittari). Esi- ja perusopetuksen liikunnallisen elämäntavan edistämistä koskevien opetussuunnitelmamuutosten toteuttaminen. Demokratiakasvatuksen toteuttamisen arviointi. Lukutaitotyön vaikuttavuuden mittarit. Kulttuurikasvatussuunnitelman toteuttamisen osallistuneiden lasten ja nuorten määrä.	Uudistetaan kasvun ja oppimisen tuen käytänteitä. Edistetään lasten ja nuorten liikunnallista elämäntapaa. Edistetään demokratiaa, aktiivista toimijuutta ja luodaan uskoa tulevaisuuteen. Edistetään lukutaitoa hyödyntämällä soveltuvin osin Kansallista lukutaitostrategiaa 2030. Tiivistetään varhaiskasvatuksen, perusopetuksen ja kulttuuripalveluiden yhteistyötä tavoitteena kulttuurikasvatussuunnitelman täysimääräinen toteutuminen.
---	--	--

Kestävä kehitys

Sivistystoimiala varautuu kestäväällä tavalla tulevien vuosien lasten ja nuorten määrän vähenemiseen. Sivistystoimialan palveluja tulevaisuuteen	Palveluverkon muutokset. Lasten määrän, oppilasmäärän ja henkilöstön määrän kehitys.	Palveluverkkoselvitystä täsmennetään ja konkretisoidaan palveluverkkosuunnitelmaksi. Sivistystoimialan henkilöstösuunnitelma
--	--	--

Toiminnallinen tavoite	Mittari	Tavoite 2026
suunniteltaessa hyödynnetään tiedolla johtamista ja älykkään sopeutumisen periaatetta, jossa etsitään aktiivisesti etukäteen keinoja resurssien riittävyyteen muuttuneessa tilanteessa. Sivistystoimiala edistää kestävän kehityksen "yleissivistävänä toimijana" taloudellista, ympäristöön liittyvää, sosiaalista ja kulttuurista vastuullisuutta.	Tilojen käyttöasteet, yhteiskäyttö tai neliömäärät. Käytössä olevat ympäristösertifikaatit tai muu alakohtainen ohjaus ja sen noudattaminen.	valmistuu ja se ohjaa henkilöstömäärän ja -rakenteen muutosta. Tiloja käytetään tehokkaasti ja lisätään tulosalueiden rajat ylittävää yhteistyötä tilojen käytössä ja sen suunnittelussa. Toiminnan suunnittelussa ja toteuttamisessa otetaan huomioon vastuullisuuskyvykset ja noudatetaan alakohtaista ohjausta.

Lautakuntaan nähden sitovat toiminnalliset tavoitteet

Raportointivastuussa tulosaluejohtajat.

Toiminnallinen tavoite	Mittari	Tavoite 2026
Elinvoima ja osaaminen		
Varhaiskasvatus: Henkilöstösuunnitelman mukaisten toimien käynnistäminen: varhaiskasvatuksen lastenhoitajavakanssien muuttaminen varhaiskasvatuksen sosionomitehtäviksi toteutuu vaiheittain.	Varhaiskasvatuksen sosionomien määrä 30.6. ja 31.12.	Varhaiskasvatuksen sosionomitehtäviin saadaan rekrytoitua vähintään kuusi (6) uutta työntekijää.
Perusopetus: Perusopetuksen rekrytoinneissa huomioidaan henkilöstösuunnitelma ja vähennetään määräaikaisten osuutta henkilöstöstä vakinaistamalla tehtäviä.	Kelpoisen henkilöstön määrä erityisopettajien rekrytoinneissa.	Toteuma nousee 75 %:a suuremmaksi.
Perusopetus: Perusopetus huolehtii osaltaan tasapainoisesta taloudesta ja varautuu lasten ja nuorten määrän vähenemisestä johtuvaan henkilöstötarpeen vähenemiseen tekemällä henkilöstösuunnitelman vuosille 2026–2032.	Henkilöstösuunnitelman 2026–2032 valmistuminen.	Henkilöstösuunnitelma on aktiivisessa käytössä vuoden 2026 alusta alkaen.
Perusopetus: Perusopetus tarjoaa laadukasta perusopetusta terveissä ja toimivissa koulukiinteistöissä.	Kiinteistöjen kuntoluokitus.	Koulukiinteistöjen kuntoluokitus huomioidaan perusparannusten osalta.
Perusopetus: Perusopetus osallistuu Oulu 2026 kulttuuripääkaupunkivuoden sekä Kajaanin kaupungin 375-juhlavuoden tapahtumiin sekä toteuttaa Kajaanin kulttuuriohjelmaa.	Lukuvuosiarviointi	Toteutetaan kulttuuriohjelmaa suunnitelman mukaan ja osallistutaan monipuolisesti Oulu 2026 kulttuuripääkaupunkitapahtumiin sekä huomioidaan Kajaanin kaupungin 375-juhlavuosi koulujen toiminnassa.

Toiminnallinen tavoite	Mittari	Tavoite 2026
Kulttuuri- ja nuorisopalvelut: Kulttuuri- ja nuorisopalvelut edistävät kaupungin veto-, pito- ja lumovoimaa ja luovat hyvinvointia järjestämällä monipuolisia ja laadukkaita kulttuuri- ja nuorisopalveluita ja toteuttamalla Kajaanin kulttuuriohjelmaa. Kulttuuri- ja nuorisopalvelut edistävät eri-ikäisten ja erilaisista taustoista tulevien osallisuutta ja yhteisöllisyyttä mm. järjestämällä erilaisia tilaisuuksia, tapahtumia ja osallistumisen mahdollisuuksia kaikissa toiminnoissaan.	Kajaanin kulttuuriohjelman toteutumisen arviointi. Kajaani kulttuurikasvatussuunnitelman toteutumisen arviointi, mm. osallistujamäärät.	Kulttuuri- ja nuorisopalveluiden painopisteenä vuonna 2026 ovat Kajaanin kaupungin juhlavuosi 375 ja Oulu 2026 -kulttuuripääkaupunkivuosi. Kajaanin kulttuuriohjelma omaksutaan osaksi kulttuuri- ja nuorisopalveluiden toiminnan ohjausta ja kulttuuri- ja nuorisopalvelut osallistuvat Kajaanin kulttuuriohjelman ja Kajaanin kulttuurikasvatussuunnitelman toteuttamiseen.
Kulttuuri- ja nuorisopalvelut: Kulttuuri- ja nuorisopalvelut ovat osaltaan toteuttamassa Oulu2026 kulttuuripääkaupunkivuoden ja Kajaanin kaupungin 375-juhluvuoden toimintoja ja tapahtumia.	Kulttuuripääkaupunkivuoden ja kaupungin juhluvuoden tilaisuuksien ja tapahtumien määrät ja niiden kävijämäärät.	Kajaanin kaupungin juhluvuoden tapahtumat sekä Oulu2026 -kulttuuripääkaupunkivuoden tapahtumat saavuttavat laajasti eri-ikäisiä kaupunkilaisia ja toteuttavat Kajaanin kulttuuriohjelmaa.

Lapset ja nuoret

Varhaiskasvatus: Esi- ja alkuopetuksen toiminnallisen ja strategisen yhteistyön kehittäminen ja tiivistäminen ja oppimisen tuen uusien toimintamallien vakiinnuttaminen.	Alueellisten esi- ja alkuopetuksen yhteistyöryhmien tapaamisten ja suunnitelmien toteutuminen, lukumäärät	Alueelliset toteutukset vastaavat alueellisen suunnitelman kirjauksia.
Varhaiskasvatus Kulttuurikasvatussuunnitelmassa määritellyt varhaiskasvatusta koskevat tapahtumat ja toimet toteutetaan Seminaarin päiväkodin alaisen SILMUn toimesta.	SILMUn toimintaan osallistuvien lasten määrä.	SILMUn toiminta kohdistuu kaikkiin kunnallisiin varhaiskasvatusyksiköihin.
Varhaiskasvatus: Kajaanin juhluvuoden aikana varhaiskasvatuksen toimintayksiköissä luetaan 375 satua/tarinaa/runoa.	Luettujen tarinoiden/satujen/runojen määrä.	Lasten lukutaidon edistäminen tutustumalla monipuolisesti erilaisiin lastenkirjallisuuden muotoihin.
Perusopetus: Perusopetus tarjoaa oppilaille oppimisen, kasvun ja kehittymisen tukea oppimisen tuen uudistuksen mukaisesti toiminnan kannalta mielekkäissä opetusryhmissä.	Annettujen ryhmäkohtaisten tukimuotojen määrä. Keskimääräinen ryhmäkoko.	Ryhmäkohtaisia tukimuotoja annetaan vähintään lain määrittelemällä tasolla. Ryhmäkohtaisten tukimuotojen tehokkuus varmistetaan pitämällä keskimääräinen ryhmäkoko alle 20 oppilaan.
Perusopetus: Perusopetus edistää osaltaan lasten hyvinvointia ja liikunnallista elämäntapaa.	Opetussuunnitelmaan tehtyjen muutosten näkyminen lukuvuosisuunnittelussa ja lukuvuosisuunnitelmien toteutuksessa.	Perusopetus toteuttaa liikunnallisen elämäntavan edistämiseksi tehtyjä opetussuunnitelmamuutoksia 1.8.2026 alkaen.
Perusopetus:	Lukuvuosisuunnitelmaan kirjatut tavoitteet.	Vahvistetaan oppilaiden lukutaitoa asettamalla tavoitteet lukuvuosisuunnitel-

Toiminnallinen tavoite	Mittari	Tavoite 2026
Perusopetus vahvistaa lukutaitoa kansallisen lukutaitostrategian mukaisesti asettamalla lukutaidon vahvistamiseen suuntaavia tavoitteita lukuvuodelle 2026–27.		maan.
Kulttuuri- ja nuorisopalvelut: Lasten ja nuorten tulevaisuuden uskon vahvistaminen tarjoamalla kulttuuri- ja nuorisopalveluiden toimintaa ja tapahtumia lapsille ja nuorille.	Lasten ja nuorten määrä tapahtumissa/tilaisuuksissa.	Kaikissa kulttuuriyksiköissä huomioidaan ohjelmatarjonnassa lapset ja nuoret.
Kulttuuri- ja nuorisopalvelut, varhaiskasvatus ja perusopetus: Kulttuurikasvatussuunnitelman toteuttaminen täysimääräisesti sivistyspalveluiden oman toiminnan yksiköissä.	Kunkin ikäluokan osallistuminen kulttuurikasvatussuunnitelmassa määriteltyyn toimintaan.	Kaikki lapsi- ja oppilasryhmät osallistuvat kulttuurikasvatussuunnitelmassa määriteltyihin toimintoihin.
Kulttuuri- ja nuorisopalvelut, varhaiskasvatus ja perusopetus Kansallisen lukutaitostrategian edistämisen näky jokaisen yksikön toiminnassa soveltuvien osin.	Lukutaitostrategian edistämiseksi toteutetut toimenpiteet tulosalueittain.	Lasten ja nuorten lukutaidon (monilukutaidon) edistäminen ja kansallisen lukutaitostrategian näkyväksi tekeminen tulostyösköiden toiminnassa.

Kestävä kehitys

Varhaiskasvatus: Palveluverkkoa koskevat ratkaisut toteutetaan suunnitelmien mukaisesti.	Tilapäisistä ryhmistä ja toimipaikoista luovutaan elokuuhun 2026 mennessä.	Toimenpiteet toteutuvat 31.7.2026 mennessä.
Varhaiskasvatus Kunnallisten päiväkotien esiopetusryhmissä vähennetään ruokahävikkiä seuraamalla lounasruokailussa syntyvän biojätteen määrää.	Biojätteen määrä viikossa.	Biojätteen määrä vähenee lukukauden edetessä, todennetaan viikoittaisilla mitauksilla.
Perusopetus: Ympäristöön liittyvää taloudellista ja sosiaalista vastuuta edistetään huolehtimalla koulujen sisä- ja ulkotilojen kierrätysasioista.	Kouluysiköiden sisä- ja ulkotilojen kierrätysasiat.	Kaikissa kouluysiköissä on kierrätyksen kannalta toimivat sisä- ja ulkotilojen kierrätysasiat.
Perusopetus: Huolehditaan lasten ja nuorten määrän vähetessä kouluverkko-suunnitelman toimenpiteiden etenemisestä osana kestävän tavan varautumista resurssien ja tilojen käytön näkökulmasta.	Kouluverkko-suunnitelman toimenpiteiden toteuttaminen.	Kouluverkko-suunnitelman toimenpiteet toteutuvat 100 %:sti.
Kulttuuri- ja nuorisopalvelut: Kulttuuri- ja nuorisopalveluissa toteutetaan kestävän kehityksen periaatteita hyväksi havaittujen alakohtaisten toimintamallien avulla.	Kestävän kehityksen toimintamallien toteuttaminen.	Kulttuuri- ja nuorisopalveluiden yksiköissä noudatetaan alakohtaisia kestävän kehityksen toimintamalleja.
Kulttuuri- ja nuorisopalvelut:	Muuton valmiusaste.	Kokoelmamuutto saadaan toteutettua vuoden 2026 aikana.

Toiminnallinen tavoite	Mittari	Tavoite 2026
Toteutetaan Kainuun museon kokoelma-muutto kokoelman ja sen käytettävyyden kannalta tarkoituksenmukaiselta kannalta.		
Kulttuuri- ja nuorisopalvelut: Kulttuuri- ja nuorisopalveluissa hyödynnetään digitaalista markkinointia ja nuorisopassi-mobiilisovellusta.	Nuorisopassin käyttäjien määrä.	Nuorisopassi tunnetaan sekä nuorison että yhteistyökumppanien parissa.
Kulttuuri- ja nuorisopalvelut: Käynnistyvissä peruskorjauksissa huomioidaan jo suunnitteluvaiheessa tilojen yhteiskäyttötarpeet mm. pääkirjaston ja Kaukametsän opiston osalta.	Muuntojoustavien tilojen suunnittelun toteutuminen.	Uudistettavien tilojen suunnittelussa huomioidaan muuntojoustavuus ja yhteiskäyttömahdollisuudet.
Kulttuuri- ja nuorisopalvelut: Kaupungin verkkokauppaan viedään kuntalaisten ja muiden toimijoiden vuokrattaviksi soveltuvat tilat.	Vuokrattavana olevien toimitilojen määrä.	Kestävän kehityksen tavoitteiden mukaisesti tavoitellaan tilojen käyttöasteen nostamista.

Tunnusluvut

Tunnusluku	TP 2024	Ennuste 2025	Tavoite 2026	Tavoite 2027	Tavoite 2028
Koko toimialaa koskevat tunnusluvut:					
Varhaiskasvatusikäisten määrä (0-6-vuotiaat) (31.12.)	1973	1894	1840	1759	1632
Perusopetuksen oppilasmäärä (20.9.)	3699	3575	3392	3250	3162
Valmistavan opetuksen oppilasmäärä	80	80	80	80	80
Asukasluku	36 433	36 447	36 338	36 225	36 111
Varhaiskasvatus:					
lapsia varhaiskasvatuksessa yhteensä 31.12.	1563	1490	1450	1400	1400
joista alle kolmevuotiaita yhteensä 31.12.	357	350	320	320	320
lapsia esiopetuksessa yhteensä 31.12.	323	303	298	348	256
lapsia kunnallisessa varhaiskasvatuksessa lukumäärä ja % 30.3; 30.6. ja 31.12.	1227 lasta, osuus 78,5 % koko varhaiskasvatuksen lapsimäärästä	1145 lasta, osuus 77 %	1090 lasta, osuus 75 %	70 %	70 %
lapsia yksityisessä varhaiskasvatuksessa lukumäärä ja % 30.3, 30.6. ja 31.12.	336 lasta, osuus 21,5 % koko varhaiskasvatuksen lapsimäärästä	345 lasta, osuus 23 %	360 lasta, osuus 25 %	30 %	30 %
varhaiskasvatus nettomenot €/lapsi	17 609	18 892	19 814	20 106	20 306

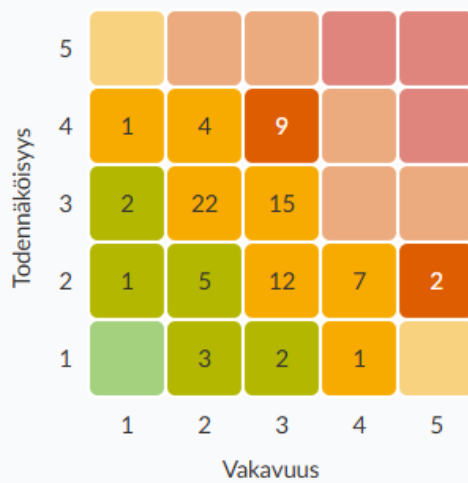

Tunnusluku	TP 2024	Ennuste 2025	Tavoite 2026	Tavoite 2027	Tavoite 2028
Perusopetus:					
oppilaita perusopetuksessa yhteensä tilastointipäivänä 20.9.	3 610	3 502	3 332	3 190	3 102
perusopetus nettomenot €/oppilas	11 427	11 050	11 100	11 200	11 400
Erityisluokkaopetuksessa olevien oppilaiden määrä	310	300	280	260	250
Opettajamäärä (20.9.)	320	320	318	310	305
Koulunkäynninohjaajien määrä	130	126	120	115	115
Kulttuuri- ja nuorisopalvelut:					
Kirjasto: fyysiset käynnit	238 348	233 000	235 000	237 000	239 000
Kirjasto: fyysiset lainat	525 879	500 000	530 000	535 000	540 000
Kirjasto: nettomenot € / asukas	58,52	59,20	58,80	59,86	60,65
Kainuun Museo: fyysiset käynnit	10 852	11 000	11 100	11 200	11 300
Kainuun Museo: nettomenot € / asukas	24,84	24,93	27,65	28,15	28,51
Taidemuseo: fyysiset käynnit	9 505	10 500	10 600	10 700	10 800
Taidemuseo: nettomenot € / asukas	14,71	14,70	14,61	14,87	15,07
Musiikkiopisto: opetustunnit	24 043	24 106	24 194	myönnettyjen vos-tuntien mukaisesti	myönnettyjen vos-tuntien mukaisesti
Musiikkiopisto: oppilasmäärä	988	971	980		
Musiikkiopisto: toimintakulut €/opetustunti	85,51	89,36	91,99		
Kansalaisopisto: opetustunnit	11 225	10 296	myönnettyjen vos-tuntien mukaisesti	myönnettyjen vos-tuntien mukaisesti	myönnettyjen vos-tuntien mukaisesti
Kansalaisopisto: opiskelijamäärä	6 700	6 200	6 500	6 700	6 700
Kansalaisopisto: toimintakulut €/opetustunti	116,74	125,51			
Nuorisopalvelut: kävijämäärä	37 205	35 000	35 000	35 000	35 000
Nuorisopalvelut: etsivän nuorisotyön ja starttipajan asiakasmäärä	240	200	200	200	200
Nuorisopalvelut: nuorisovaltuuston aloitteiden ja muun aktiivisuuden määrä	12	10	10	10	10
Nuorisopalvelut: nettomenot € / alle 29-vuotias	106,35	118,90	119,00	121,09	122,44
Teatteri: kävijämäärä	17 347	19 000	20 000	20 000	20 000
Teatteri: nettomenot € / asukas	96,21	94,01	96,32	98,06	99,29
Kaukametsän kulttuuri- ja tapahtumapalvelut: kävijämäärä	43 244	48 000	50 000	50 000	50 000
Kaukametsän kulttuuri- ja tapahtumapalvelut: nettomenot € / asukas	23,37	23,77	24,86	25,26	25,59

- 20 – 25 Kriittinen tai ei siedettävissä oleva riski.** Tällainen riskitekijä vaatii yleensä välittömiä toimia.
- 10 – 16 Merkittävä tai nopeasti toimenpiteitä vaativa riski.** Yleensä tämän kaltaiselle riskille on luotava suunnitelma, jolla sitä hallitaan, esimerkiksi sen pienentämisen osalta.
- 4 – 9 Huomioitava tai seurattava riski.** Välittömät toimenpiteet eivät ole välttämättömiä, mutta riskiä ja sen kehittymistä on seurattava.
- 1 – 4 Ei riskiä tai hyvin matala riski.** Ei vaadi välittömiä toimenpiteitä.

Riskikartta

Sivistystoimialan 10 merkittävintä riskiä:

Kohde	Riskialue	Riski	RL ↓
Kajaanin kaupunki > Sivistystoimiala > Perusopetus	2.3.1. Operatiiviset riskit	Rekrytointiriski: Avoimiin tehtäviin ei saada rekrytoitua kelpoisia henkilöitä.	12
Kajaanin kaupunki > Sivistystoimiala > Perusopetus	2.2.1. Taloudelliset riskit	Oppilaskohtaiset kulut nousevat yleisen kustannustason nousuun nähden liikaa.	12
Kajaanin kaupunki > Sivistystoimiala > Perusopetus	2.3.1. Operatiiviset riskit	Henkilöstön työhyvinvoinnin heikkeneminen.	12
Kajaanin kaupunki > Sivistystoimiala > Perusopetus	2.2.1. Taloudelliset riskit	Oppimateriaalien hintojen noustessa oppilaskohtaiset kustannukset kasvavat käytettävissä olevia määrärahoja suuremmaksi: tarve ja resurssi eivät kohtaa.	12
Kajaanin kaupunki > Sivistystoimiala > Kulttuuri- ja nuorisopalvelut	2.3.1. Operatiiviset riskit	Avainhenkilöriski. Suunnittelemattomat poissaolot.	12
Kajaanin kaupunki > Sivistystoimiala > Varhaiskasvatus	2.3.1. Operatiiviset riskit	Rekrytointiriski: Kelpoisen varhaiskasvatuksen henkilöstön riittävyys	12
Kajaanin kaupunki > Sivistystoimiala > Varhaiskasvatus	2.3.1. Operatiiviset riskit	Henkilöstön työhyvinvoinnin heikkeneminen	12
Kajaanin kaupunki > Sivistystoimiala > Kulttuuri- ja nuorisopalvelut > Kirjastopalvelut > Kirjastopalvelut	2.4.1. Vahinkoriskit	Väkivallan uhkatilanteet ja turvallisuusriskit henkilökunnalle ja asiakkaille.	12
Kajaanin kaupunki > Sivistystoimiala > Kulttuuri- ja nuorisopalvelut > Kaukametsä > Musiikkiopisto > Kainuun Musiikkiopisto	2.3.1. Operatiiviset riskit	Avainhenkilöiden ennakoimattomat poissaolot	12
Kajaanin kaupunki > Sivistystoimiala > Perusopetus	2.4.1. Vahinkoriskit	Kiinteistöön kohdistuu onnettomuus, esim. tulipalo, vesivahinko tai ilkivalta, joka estää rakennuksen käytön, (ml. sisäilmaongelmat).	10

Sisäinen valvonta

Valvonnan kohde	Toimenpiteet
Henkilöstöasiat	Vuonna 2025 aloitettua sivistystoimialan määräaikaisten palvelussuhteiden tarkastelua jatketaan.
Henkilöstöasiat	Sivistystoimialan henkilöstömäärän kehittymistä seurataan huolehtimalla vuonna 2025 aloitetun sivistystoimialan henkilöstösuunnitelman toteutumisesta.
Sopimushallinta	Kaupungin hankintasopimusten ja -ohjeiden noudattaminen, mm. tarjousten pyytäminen, hankintarajat, viranhaltijapäätökset, hankintojen tekeminen sopimuskumppaneilta jne.
Henkilöstöasiat	Sairauspoissaolojen määrän vähentämiseksi seurataan aktiivisen tuen toimintamallin mukaisten toimien toteuttamista.

	TP 2024	TA 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
Sivistystoimialan hallinto	1	1	1	1	1
Varhaiskasvatus	384,6	340	353,7	347,7	347,7
Perusopetus	460,4	452,9	465,9	431	426
Kulttuuri- ja nuorisopalvelut	187	181,4	148,9	148,9	148,9
Yhteensä (Henkilöstö, htv2)	1033,0	975,3	969,5	928,6	923,6

Sivistystoimiala

Talous 1 000 €	TP 2024	TA 2025	TA 2026 LTK	TS 2027	TS 2028
Toimintatuotot	5 128	4 232	4 582	4 623	4 670
Myyntituotot	1 273	989	1 099	1 140	1 152
Maksutuotot	1 795	1 761	1 959	1 948	1 968
Tuet ja avustukset	1 775	1 224	1 268	1 278	1 290
Vuokratuotot	176	162	155	155	157
Muut toimintatuotot	110	96	101	102	103
Toimintakulut	-85 461	-87 569	-89 307	-89 476	-90 370
Henkilöstökulut	-51 546	-54 023	-55 925	-56 013	-56 573
Palvelujen ostot	-17 649	-17 815	-17 812	-17 859	-18 037
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 769	-1 966	-1 928	-1 933	-1 953
Avustukset	-1 739	-1 307	-1 163	-1 175	-1 187
Vuokrakulut	-12 574	-12 359	-12 368	-12 372	-12 496
Muut toimintakulut	-185	-99	-111	-123	-124
TOIMINTAKATE	-80 333	-83 337	-84 725	-84 852	-85 701
Poistot, arvonal., satunn.erät yht.	-869	-748	-460	-460	-448

Sivistystoimialan hallinto

Talous 1 000 €	TP 2024	TA 2025	TA 2026 LTK	TS 2027	TS 2028
Toimintatuotot	1	1	1	1	1
Tuet ja avustukset	1	1	1	1	1
Toimintakulut	-568	-524	-596	-603	-609
Henkilöstökulut	-137	-147	-155	-158	-159
Palvelujen ostot	-410	-350	-421	-425	-429
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1	-2	-2	-2	-2
Vuokrakulut	-9	-9	-4	-4	-4
Muut toimintakulut	-11	-16	-14	-14	-14
TOIMINTAKATE	-567	-523	-595	-602	-608

Varhaiskasvatus

Talous 1 000 €	TP 2024	TA 2025	TA 2026 LTK	TS 2027	TS 2028
Toimintatuotot	1 253	944	905	914	923
Myyntituotot	152	105	12	12	12
Maksutuotot	720	656	735	742	749
Tuet ja avustukset	359	180	157	158	160
Vuokratuotot	8	3	2	2	2
Muut toimintatuotot	14	0	0	0	0
Toimintakulut	-28 625	-28 949	-29 517	-29 947	-30 247
Henkilöstökulut	-16 193	-16 384	-16 833	-17 136	-17 307
Palvelujen ostot	-8 418	-8 159	-8 384	-8 468	-8 553
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-260	-284	-265	-267	-270
Avustukset	-954	-1 109	-966	-976	-985
Vuokrakulut	-2 776	-3 012	-3 070	-3 100	-3 131
Muut toimintakulut	-24	-1	0	0	0
TOIMINTAKATE	-27 373	-28 006	-28 613	-29 033	-29 324
Poistot, arvonal., satunn.erät yht.	-150	-144	-118	-120	-120

Perusopetus

Talous 1 000 €	TP 2024	TA 2025	TA 2026 LTK	TS 2027	TS 2028
Toimintatuotot	2 035	1 348	1 687	1 699	1 716
Myyntituotot	961	708	964	974	984
Maksutulot	217	113	220	222	225
Tuet ja avustukset	783	486	457	458	463
Vuokratuotot	62	38	45	44	45
Muut toimintatuotot	13	2	1	1	1
Toimintakulut	-42 875	-44 295	-45 185	-44 705	-45 153
Henkilöstökulut	-26 850	-28 698	-30 056	-29 679	-29 976
Palvelujen ostot	-7 407	-7 825	-7 460	-7 403	-7 477
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-959	-1 109	-1 094	-1 091	-1 102
Avustukset	-600	0	0	0	0
Vuokrakulut	-7 015	-6 658	-6 572	-6 529	-6 594
Muut toimintakulut	-44	-4	-3	-3	-3
TOIMINTAKATE	-40 840	-42 947	-43 498	-43 006	-43 436
Poistot, arvonal., satunn.erät yht.	-412	-348	-21	-15	-13

Kulttuuri- ja nuorisopalvelut

Talous 1 000 €	TP 2024	TA 2025	TA 2026 LTK	TS 2027	TS 2028
Toimintatuotot	1 839	1 939	1 990	2 010	2 030
Myyntituotot	160	175	123	154	156
Maksutuotot	858	992	1 005	984	994
Tuet ja avustukset	633	557	654	661	667
Vuokratuotot	106	121	108	109	110
Muut toimintatuotot	83	94	100	101	102
Toimintakulut	-13 393	-13 800	-14 009	-14 220	-14 362
Henkilöstökulut	-8 366	-8 793	-8 881	-9 041	-9 131
Palvelujen ostot	-1 414	-1 481	-1 547	-1 562	-1 578
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-549	-571	-568	-574	-579
Avustukset	-185	-198	-197	-199	-201
Vuokrakulut	-2 774	-2 679	-2 723	-2 739	-2 767
Muut toimintakulut	-106	-78	-93	-105	-106
TOIMINTAKATE	-11 554	-11 861	-12 019	-12 210	-12 332
Poistot, arvonal., satunn.erät yht.	-306	-256	-321	-325	-315